

Pierwsza arena EURO 2012 została oddana do użytku już na trzy lata przed mistrzostwami. W Doniecku na Ukrainie powstał obiekt zaliczany do światowej elity stadionów – obecnie najnowocześniejszy i najładniejszy w Europie Wschodniej.

To, że Donbas Arena jest pierwszym stadionem zbudowanym w mieście-gospodarzu EURO 2012, nie jest dziełem przypadku. Przemyślenia do budowy obiektu odbyły się tu bowiem już w 2005 r., a więc na dwa lata przed tym, jak Polska wraz z Ukrainą, decyzją Komitetu Wykonawczego UEFA, otrzymała organizację Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej.

Za pieniądze oligarchy

W związku z powyższym można dojść do wniosku, że budowa stadionu w Doniecku nie była motywowana tyl-

macji ustrojowej) jest właścicielem koncernu SCM działającego w branżach: metalurgicznej, energetycznej, bankowości, ubezpieczeń i telekomunikacji. W 2008 r. Rinat Achmietow został najbogatszym człowiekiem Europy, a jego majątek wg szacunków „Forbesa” wynosi ponad 31,1 mld dolarów. Z pewnością bez pieniędzy Achmietowa budowa Donbas Areny w takim kształcie i z takim rozmachem nie byłaby możliwa.

Oryginalny „spodek”

Budowa Donbas Areny ruszyła na dobre w 2006 r., a generalnym wyko-

Diament Donbasu

Paweł Kociel

Kompleks Donbas Arena to nie tylko stadion, ale także skwery, efektowna fontanna i aż 13 ha terenów zielonych parku

ko goszczeniem mistrzostw. I rzeczywiście, impulsem do rozpoczęcia inwestycji była chęć posiadania stadionu, na którym swoje mecze w europejskich pucharach mógłby rozgrywać doniecki Szachtar – jeden z dwóch (obok Dynama Kijów) najbardziej utytułowanych klubów na Ukrainie. Postawienie nowego stadionu było naturalnym krokiem związanym z budową silnego Szachtara – drużyny, która w zamyśle jej wóldarży miała wkrótce rywalizować o najwyższe cele w Lidze Mistrzów.

Oczywiście zarówno budowa silnej drużyny złożonej z zagranicznych gwiazd (na transfery niektórych zawodników nie wahano się wydać nawet 30 mln euro!), jak też dużego i luksusowego stadionu, nie byłaby możliwa bez olbrzymich pieniędzy, jakie posiada właściciel Szachtara – Rinat Achmietow.

Achmietow to persona znana na Ukrainie i bardzo poważana w Donbasie. Ten oligarcha (jak w państwach powstałych po rozpadzie Związku Radzieckiego określa się bardzo bogatych ludzi, którzy dorobili się miliardowych majątków w okresie transfor-

nawcą stadionu była turecka firma ENKA. Projekt obiektu wykonała brytyjska pracownia ArupSport, która miała wcześniej na koncie kilka ciekawych projektów dużych stadionów, takich jak np. City of Manchester Stadium, Allianz Arena w Monachium czy australijski Sydney Football Stadium. Nic więc dziwnego, że także w przypadku Doniecka architektura obiektu robi wrażenie.

W Doniecku zastosowano wyjątkowe rozwiązania inżynierskie, jak np. rozszerzające się ku dachowi ściany stadionu, które sprawiają, że arena przypomi-

Jeśli z jakichś przyczyn kibic nie zobaczył gola lub innej interesującej sytuacji na boisku, nie musi się martwić. Powtórki akcji wyświetlane są na dwóch telebimach o powierzchni 92 m² każdy – te ekrany LED są jednymi z największych w Europie.

na UFO w kształcie latającego spodka. Ował obiektu, w połączeniu z przeszklonymi fasadami, zapewnia niezapomniany widok z wnętrza areny. Z kolei spad dachu stadionu, przebiegający z północy na południe, wpasowuje bryłę Donbas Areny w miejscowy krajobraz. Dodatkowo takie rozwiązanie zapewnia naturalne oświetlenie i przewietrzenie płyty boiska. Natomiast oświetlenie zewnętrzne sprawia, że stadion lśni w nocy jak diament.

Ciekawostką jest, że wewnątrz areny mieści wszystkich widzów w jednej „misie”, a nie np. w czterech oddzielnych sektorach, jak ma to miejsce na większości stadionów. Istotnym walorem takiego rozwiązania jest stuprocentowa i komfortowa widoczność na płytę boiska z każdego miejsca na trybunie obiektu. Dotyczy to także 196 miejsc specjalnie przystosowanych dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów. Mimo że miejsca dla osób niepełnosprawnych znajdują się na trzecim poziomie stadionu, to nie ma najmniejszych problemów z dotarciem do nich. Na całej powierzchni obiektu znajdują się bowiem pochylnie i windy ułatwiające osobom na wózkach poruszanie się.

Jeśli z jakichś przyczyn kibic nie zobaczył gola lub innej interesującej sytuacji na boisku, nie musi się martwić. Powtórki akcji wyświetlane są na

dwóch telebimach o powierzchni 92 m² każdy – te ekrany LED są jednymi z największych w Europie. Inne zastosowanie tej technologii ma w przypadku band otaczających boisko. Te elektroniczne tablice reklamowe mają łączną długość 267 metrów.

Pod stadionem zlokalizowano 245 miejsc podziemnych miejsc parkingowych. Łącznie z parkingiem naziemnym jest ich około tysiąca.

W pełni komfortowy

O komfortcie widzów pomyślano także lokując na stadionie trzy restauracje, cztery bary (dla posiadaczy specjalnych karnetów) oraz dziesiątki fast foodów. Na terenie Donbas Areny znajduje się również czynna także poza dniami meczów kawiarnia (Fun >>

Murawę Donbas Areny zaprojektowała polska firma Zielona Architektura

Liczby Donbas Areny:

6 tys. ton waży konstrukcja dachu Donbas Areny
8 minut – tyle trwa ewakuacja widzów z trybun obiektu
10 ton papieru zużyto na plany i opisy składające się na projekt stadionu
25 ha zajmuje teren stadionu i otaczającego go parku
36 miesięcy trwały główne prace nad konstrukcją stadionu
45 – tyle kabin dla komentatorów znajduje się na Donbas Arenie (każda ma po 3 siedzenia)
50 ton waży umieszczone na fasadzie logo stadionu, wysokie na 8 i szerokie na 14 metrów
54 m – wysokość mierzona z płyty boiska do najwyższego punktu obiektu
93% siedzeń na stadionie znajduje się pod dachem (tylko 3,8 tys. nie jest nim przykryta)
448 – tyle kamer systemu monitoringu działa na Donbas Arenie
1200 km kabli ułożono na potrzeby różnych systemów na stadionie
1680 robotników pracowało na placu budowy areny w szczytowym momencie
3248 pali wbito pod fundamenty stadionu
3471 – tyle prefabrykatów użyto przy konstrukcji stadionu
12 295 ton metalowych prętów zostało zużytych na zbrojenie konstrukcji stadionu
24 000 m² – taką powierzchnię ma szklana fasada Donbas Areny
83 823 m² – tyle łącznie wynosi powierzchnia Donbas Areny
160 000 m³ cementu zużyto przy konstrukcji obiektu
234 376 m² – taki obszar zajmował plac budowy stadionu
458 761 m³ ziemi wykopano pod fundamenty obiektu

Z myślą o kibicach Szachtara i innych osobach zainteresowanych zwiedzeniem stadionu przygotowano ofertę wycieczek po obiekcie, obejmującą – wzorem podobnych inicjatyw na Zachodzie – wizytę w szatniach piłkarzy i innych interesujących miejscach areny.

Nowy stadion w Doniecku to dobre miejsce na organizację różnego rodzaju widowisk

Cafe), centrum fitness oraz klubowe muzeum i sklep (Fun Shop) z pamiątkami w barwach i z logo Szachtara.

Co istotne, nawet będąc np. w stadionowej restauracji nie przegapimy najważniejszych fragmentów meczów rozgrywanych na Donbas Arenie. Na całym stadionie zainstalowano bowiem 588 monitorów, na których wyświetlany jest obraz z aktualnie trwającego meczu. Znajdują się one we wszystkich strefach obiektu.

Klienci korporacyjni mogą skorzystać z możliwości wynajęcia płyty stadionu np. na potrzeby meczów integracyjnych. W ramach obsługi takich imprez na Donbas Arenie przygotowywane są na życzenie apartamenty oferujące możliwość luksusowego zakwaterowania.

Niezależnie od tego stadion oferuje pokoje gościnne dostępne dla uczestników imprez firmowych: spotkań, prezentacji, konferencji prasowych i oficjalnych przyjęć. Donbas Arena może również gościć konferencje czy wystawy. Doskonale zaplecze sprawia, że doniecki stadion może być również wykorzystywany w celu organizacji koncertów i widowisk scenicznych. Ciekawostką jest, że akustyka obiektu może być dostosowana do wymagań poszczególnych artystów.

Z myślą o kibicach Szachtara i innych osobach zainteresowanych zwiedzeniem stadionu przygotowano ofertę wycieczek po obiekcie, obejmującą – wzorem podobnych inicjatyw na Zachodzie – wizytę w szatniach piłkarzy i innych interesujących miejscach areny.

W gotowości do EURO

Dzięki temu, że Donbas Arena została oddana do użytku na długo przed EURO

2012, władze donieckiego stadionu mają sporo czasu, aby odpowiednio przygotować się do organizacji mistrzostw. Kierownictwo areny wraz z lokalnymi władzami i służbami sprawdza mechanizmy, które podczas ME powinny funkcjonować bez zarzutu.

Przede wszystkim dotyczy to kwestii bezpieczeństwa oraz kierowania systemem przepływu kibiców i ich transportu na stadion i ze stadionu w dniu meczów. O bezpieczeństwo na obiekcie dbają odpowiednio przeszkoleni stewardi. Będące w odwodzie służby ochroniarskie lub milicja mają pojawiać się na stadionie tylko w sytuacjach zagrożeń.

Na obiekcie znajduje się także tzw. pokój kontrolny, z którego w razie potrzeby można wydawać komunikaty dzięki zarządzaniu tablicą świetlną i fonią. Z pomieszczenia tego prowadzony jest również monitoring całego stadionu, co pozwala szybko reagować na dostrze-

Na stadionie znajduje się 196 miejsc przystosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych

żone zagrożenia. Tu także odbywają się posiedzenia tzw. grupy kryzysowej, czyli najwyższych rangą przedstawicieli służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo na stadionie. Bezpieczeństwo widzów mają zapewnić także 24 punkty medyczne zlokalizowane na terenie całego obiektu (18 stałych i 6 mobilnych).

Kierownictwo Szachtara dba także o kulturę kibicowania na Donbas Arenie. Klub prowadzi kilka programów społecznych skierowanych m.in. do

Pierwszym meczom na nowym obiekcie towarzyszyło duże zainteresowanie

szkół, rodzin i studentów, których rolą jest edukacja fanów. Dzięki członkostwu w studenckim klubie kibica, potwierdzonym posiadaniem karty kibica, mecz z trybun stadionu można obejrzeć już za 15 hrywien.

Aby ułatwić poruszanie się kibiców, władze miasta zdecydowały się na ograniczenie ruchu samochodów w półtora-kilometrowej strefie od stadionu. Jednocześnie po zakończeniu meczu wzmacnia się funkcjonowanie komunikacji miejskiej, co daje możliwość dostania się przez kibiców do domów w ciągu ledwie 30 minut. Odpowiednio zorganizowany przepływ kibiców, jak też ich szybka ewakuacja ze stadionu, są w obliczu EURO niezwykle istotne. W Doniecku mają jednak jeszcze dużo czasu i z pewnością „odrobią” to zadanie najlepiej, jak to będzie możliwe.

Stadion miastotwórczy

Powstanie Donbas Areny w przypadku górniczo-przemysłowego Doniecka ma także charakter miastotwórczy. Nie dość, że nowy obiekt niemal z miejsca stał się jedną z wizytówek miasta, a także całego Donbasu, to jeszcze jego istnienie wpływa pozytywnie na oblicze Doniecka.

Priorytetem zarządzających areną i obszernym parkiem w jej otoczeniu jest stworzenie strefy czystości i porządku. Stąd też odpowiednie służby dokładnie monitorują obiekt i jego okolicę, dbając o zapewnienie tych składo-

wych komfortu. W dniu rozgrywania meczów wprowadzono w sąsiedztwie stadionu zakaz sprzedaży napojów alkoholowych, co ma się przyczynić zarówno do zachowania czystości, jak też do poprawy bezpieczeństwa.

Władze Szachtara potrafią być elastyczne i wyciągają wnioski z obserwacji. Po tym jak na trawnikach otaczających stadion kibice obok istniejących ciągów komunikacyjnych wydeptali własne ścieżki, klubowe służ-

Donbas Arena w dniu oficjalnej inauguracji obiektu

by niczym w angielskich parkach utorowały w ich miejscach dodatkowe drożki zgodnie z zasadą – gdzie chodzą ludzie, tam trzeba utorować drogę. Sam park ma być ustawicznie wzbogacany o kolejne rośliny, tak aby mógł być atrakcyjny przez cały rok.

Pozytywne oddziaływanie nowego obiektu dostrzegają zarówno mieszkańcy, jak i osoby związane z klubem. Zaledwie w kilka miesięcy po otwarciu stadionu wzrosła zarówno kultura kibicowania, jak i kultura kierowców. Zmiany na lepsze widać też na mieście.

Charakterystyka obiektu:

Nazwa:	Donbas Arena
Projekt:	ArupSport
Generalny wykonawca:	ENKA (Turcja)
Koszt budowy:	175,8 mln euro
Lata budowy:	2005-2009
Inauguracja:	29 sierpnia 2009 r.
Pojemność:	51 504 miejsc siedzących
Liczba boksów VIP:	45 (łącznie 830 miejsc)
Liczba miejsc prasowych:	1159
Oświetlenie:	2000 luxów (z 272 lamp)
Wymiary boiska:	105 x 68 m
Nawierzchnia:	trawa
Oświetlenie:	1500 luxów
Użytkownik:	Szachtar Donieck
Adres:	ul. Czeluskinciw 189E, 83048 Donieck, Ukraina

Wzorem otoczenia stadionu rozwijają się parki, a ulice są bardziej czyste.

Po EURO Liga Mistrzów

Otwarcie Donbas Areny dało nie tylko impuls do rozwoju miasta. Ludzie związani z Szachtarem wierzą, że nowy funkcjonalny stadion przyciągnie większą liczbę kibiców, a to pomoże zbudować w Doniecku jeszcze silniejszą drużynę, która wywalczy sobie miejsce na mapie najlepszych europejskich klubów piłkarskich.

Niezależnie od tych ambitnych planów Donieck chce zaistnieć w piłkarskiej Europie w jeszcze inny sposób. Goszczenie EURO 2012 ma być dopiero początkiem wielkich meczów na Donbas Arenie. Wszyscy w Doniecku liczą bowiem na to, że w przyszłości na tutejszym obiekcie zorganizowane zostaną mecze finałowe najważniejszych europejskich rozgrywek klubowych – Ligi Mistrzów i Ligi Europejskiej. Z pewnością jest na to duża szansa, gdyż Donbas Arena – wg standardów UEFA stadion najwyższej kategorii Elite (5-gwiazdkowy), to doskonałe miejsce na tego typu piłkarskie święto. Jeśli więc tylko powstanie w mieście odpowiednia liczba miejsc hotelowych o stosownym standardzie (dużo przybędzie ich w związku z EURO), wówczas organizacja jednego z finałów powinna być tylko kwestią czasu.

Paweł Kociel

Współpraca: Paweł Charkiewicz